

Řízení o určení spoluvlastnictví

V řízení o určení spoluvlastnictví není nutná, jako podmínka aktivní legitimace, účast všech spoluvlastníků, vymezujících se vůči druhé skupině spoluvlastníků, na jedné straně. Nic nebrání tomu, aby se podílový spoluvlastník za podmínek ustanovení § 80 písm. c) OSŘ domáhal určení, že mu náleží spoluvlastnické právo a v jakém podílu.

V řízení o určení spoluvlastnictví není nutná, jako podmínka aktivní legitimace, účast všech spoluvlastníků, vymezujících se vůči druhé skupině spoluvlastníků, na jedné straně. Nic nebrání tomu, aby se podílový spoluvlastník za podmínek ustanovení § 80 písm. c) OSŘ domáhal určení, že mu náleží spoluvlastnické právo a v jakém podílu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 63/2001, ze dne 4.9.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně A) J. J. a B) J. P., zastoupených advokátem, proti žalovaným 1) M. B., 2) M. B., 3) L. B. a 4) A. Z., zastoupeným advokátem, o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu Praha - východ pod sp. zn. 4 C 69/98, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2000, č. j. 27 Co 159/2000-68, tak, že rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2000, č. j. 27 Co 159/2000-68, se ve výroku, kterým byl změněn rozsudek Okresního soudu Praha - východ ze dne 17. 5. 1999, č. j. 4 C 69/98-43, tak, že „žaloba, že spoluvlastníky pozemků č. parc. 344/2, zapsaných na LV č. 206 pro katastrální území S., jsou ze 4/6 J. J., z 1/6 J. P. a z 1/6 V. J., se zamítá“, a ve výroku o nákladech řízení, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud Praha-východ (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 17. 5. 1999, č. j. 4 C 69/98-43, určil, že „spoluvlastníky pozemků parcely č. 344/1 a 344/2 zapsaných na LV č. 206 pro k.ú. S. jsou ze 4/6 paní J. J., z 1/6 paní J. P. a z 1/6 pan V. J.“. Řízení o určení spoluvlastnictví k parcelám č. 344/1 a 344/2 na LV č. 320 v k. ú. S. zastavil a rozhodl o nákladech řízení. Soud prvního stupně shledal, že žalobkyně mají na požadovaném určení naléhavý právní zájem, neboť jsou spolu se zemřelým V. J. zapsány jako spoluvlastníci sporných pozemků na LV č. 320, ale současně je ohledně týchž pozemků na LV č. 206 zapsáno spoluvlastnictví žalovaných, takže jde o duplicitní zápis vlastnického práva k téže věci. Poté dovodil, že právní předchůdci žalobkyně nabyli vlastnického práva ke sporným pozemkům vydržením, a shledal žalobu důvodnou.

K odvolání žalovaných potvrdil Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 20. 4. 2000, č. j. 27 Co 159/2000-68, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o zastavení řízení, ve výroku, jímž bylo určovací žalobě vyhověno, jej změnil tak, že tuto žalobu zamítl, a rozhodl o nákladech řízení. Měnicí výrok odůvodnil tím, že z výpisu z LV č. 320 pro k. ú. S. ze dne 3. 12. 1998 plyne, že jako spoluvlastníci pozemků jsou zapsáni jednak žalobkyně, jednak V. J. co do podílu jedné šestiny. Určovací žaloba má v daném případě vymezit, které ze dvou skupin spoluvlastníků svědčí

spoluvlastnické právo. Z povahy spoluvlastnického práva a závaznosti určovacího rozsudku (§ 159 odst. 2 občanského soudního řádu) vyplývá, že řízení se musí účastnit na jedné straně vždy všichni spoluvlastníci, kteří se vymezují ve vztahu ke druhé skupině spoluvlastníků. Jelikož v daném případě podaly žalobu jen dvě spoluvlastnice z první skupiny, nejsou k žalobě aktivně legitimovány. Na tom nic nemění ani skutečnost, že V. J. zemřel a o dědictví po něm nebylo dosud rozhodnuto.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podaly žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozovaly z ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu ve znění před 1. 1. 2001 (dále jen „OSŘ“). V něm namítly, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku jejich aktivní legitimace, když podle § 139 odst. 1 občanského zákoníku se může kterýkoli z podílových spoluvlastníků domáhat ochrany vlastnického práva, a to i formou žaloby na určení, že tu takové právo je, zejména za situace, kdy tak činí spoluvlastníci, jimž náleží podíly v celkové výši pěti šestin. Žalobkyně poukázaly na judikaturu, která připouští určovací žalobu jen některého ze spoluvlastníků týkající se jeho spoluvlastnického podílu, a vyslovily přesvědčení, že je dán dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ. Kromě toho odvolací soud tím, že svůj závěr o spoluvlastnickém podílu V. J. opřel o výpis z LV č. 320 pro k. ú. S. z 3. 12. 1998, ač ve spisu je založen toliko výpis z 9. 2. 1998, vycházel ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, čímž naplnil dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) OSŘ. Konečně odvolací soud postupoval nad rámec uplatněných odvolacích důvodů, neboť v odvolání žalovaných nebyla o nedostatku aktivní legitimace žalobkyní žádná zmínka, a to je tzv. jinou vadou ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b) OSŘ. Žalobkyně ještě zpochybnily včasnost odvolání, které bylo podáno proti rozsudku soudu prvního stupně, a navrhly, aby byl rozsudek odvolacího soudu ve výroku, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně, zrušen a aby byla věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalované se k dovolání nevyjádřily.

Nejvyšší soud ČR postupoval v řízení o dovolání podle procesních předpisů platných k 31. 12. 2000, tedy podle OSŘ ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (část dvanáctá, hlava I, bod 17. tohoto zákona). Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas osobami k tomu oprávněnými, že je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a) OSŘ, že se opírá o způsobilé dovolací důvody [§ 241 odst. 3 písm. b), c) a d) OSŘ] a že splňuje i další zákonem předpokládané náležitosti (§ 241 odst. 1, 2 OSŘ), přezkoumal rozsudek odvolacího soudu ve výroku, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně. Dospěl pak k závěru, že dovolání je důvodné, i když ne všechny dovolací námitky jsou opodstatněné.

Žalobkyně v dovolání tvrdí, že odvolací soud opřel svůj závěr o tom, že spolu-vlastníkem jedné ideální šestiny sporných pozemků je V. J., o výpis z listu vlastnictví č. 320 pro k. ú. S. z 3. 12. 1998, který se ve spisu nenachází a jímž tedy nebyl proveden důkaz. Odvolací soud však vycházel z listiny založené na č. l. 26 spisu (výpis z údajů z katastru nemovitostí), jež je datována 3. 12. 1998 a z níž je zřejmé, že na LV č. 320 pro k. ú. S. jsou zapsáni jako spoluvlastníci tam uvedených nemovitostí J. J. ze 4/6, V. J. z 1/6 a J. P. rovněž z 1/6. Touto listinou byl proveden důkaz při jednání soudu prvního stupně dne 11. 1. 1999 a též při jednání soudu odvolacího dne 20. 4. 2000 a její nepřesné označení v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu jako výpisu z LV č. 320 není vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Rovněž námitku, že odvolací soud svým rozhodnutím překročil rámec odvolacích důvodů, je nutno odmítnout, neboť z § 212 odst. 4 OSŘ vyplývá, že odvolací řízení není postaveno na zásadě vázanosti odvolacího soudu odvolacími důvody. Dovolací důvody podle § 241 odst. 3 písm. b) a c) OSŘ tedy nejsou naplněny a ani tvrzení o opožděnosti odvolání žalovaných nelze přisvědčit, neboť stejnopis rozsudku soudu prvního stupně byl právnímu zástupci žalovaných

doručen do vlastních rukou dne 29. 9. 1999 a odvolání bylo, jak je zřejmé z obálky založené ve spisu, podáno na poštu dne 13. 10. 1999.

Pokud jde o právní posouzení věci, postavil odvolací soud svůj právní závěr o nedostatku aktivní legitimace žalobkyní na názoru, že řízení o určení spoluvlastnictví se musí zúčastnit na jedné procesní straně vždy všichni spoluvlastníci, kteří se vymezují ve vztahu ke druhé skupině spoluvlastníků, a to s odkazem ustanovení § 159 odst. 2 OSŘ. Takovýto názor však nelze pokládat za správný. Již rozhodnutí uveřejněné pod č. 54/1973 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek připouštělo, aby se podílový spoluvlastník za podmínek ustanovení § 80 písm. c) OSŘ domáhal určení, že mu náleží spoluvlastnické právo a v jakém podílu. Ze stejného názoru vychází i rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 6. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2827/99, publikovaný pod č. C 576 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu vydávaného nakladatelstvím C.H.Beck. V daném případě se žalobkyně domáhají mimo jiné určení svých spoluvlastnických podílů na sporných pozemcích, které též v žalobě náležitě vymezují, a v tomto ohledu jsou nepochybně aktivně legitimovány. Z hlediska toho, čeho hodlají vydáním navrhovaného rozsudku dosáhnout (tj. odstranit pochybnosti o tom, které ze dvou skupin osob, jejichž spoluvlastnictví k týmž nemovitostem je duplicitně zapsáno v katastru nemovitostí, toto právo skutečně svědčí a které nikoli), pak je nutno jim přiznat naléhavý právní zájem i na určení, komu náleží zbývající spoluvlastnický podíl, neboť zamítnutím žaloby ohledně tohoto podílu pro nedostatek naléhavého právního zájmu by základní sporná otázka nebyla beze zbytku vyřešena a právní postavení žalobkyní ve vztahu k tomuto podílu by zůstalo nejistým. Do určité míry lze v tomto směru odkázat i na rozsudek dovolacího soudu ze dne 5. 12. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2024/99, publikovaný v Soudních rozhledech č. 1/2001. Ten sice řešil situaci, kdy žalobkyně měla pochybnosti o tom, kdo je dalším spoluvlastníkem, ale vyslovil i pro toto řízení použitelný názor, že žalobkyně „...pro výkon svého spoluvlastnického práva potřebuje vědět, kdo je ... spoluvlastníkem předmětného pozemku, s kým má jednat ohledně hospodaření společnou věcí, aby její kroky v tomto směru nebyly později zneváženy. Zůstává-li sporným, kdo jím je, nemá žalobkyně pro výkon svých spoluvlastnických práv potřebnou jistotu.“ Pak je ovšem zřejmé, že rozsudek odvolacího soudu, pokud jím bylo rozhodnuto o změně rozsudku soudu prvního stupně, spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Proto dovolací soud podle § 243b odst. 1 věty za středníkem a odst. 2 věty první OSŘ uvedený výrok rozsudku odvolacího soudu a též závislý výrok o nákladech řízení zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)